

Nr 104.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för värnpliktige Carl Hugo Söderström m. fl. från viss betalningsskyldighet; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—6:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

1:o.

Den 27 januari 1938 inträffade i korsningen av Samuel Permans gata och Gröngatan i Östersund en sammanstötning mellan en kronan tillhörig, av värnpliktige nr 109 60/1937 Carl Hugo Söderström förd personautomobil och en köpmannen Emil August Ekström, Östersund, tillhörig personautomobil, med påföljd att båda fordonen tillfogades vissa skador.

Bihang till riksdagens protokoll 1939. 1 saml. Nr 104.

461 89 1

Med anledning härav ställdes Söderström och Ekström av vederbörande åklagare under åtal vid rådhusrätten i Östersund för ovarsamt framförande av motorfordon.

Genom utslag den 10 mars 1938 prövade rådhusrätten rättvist att på närmare anförda skäl döma såväl Söderström som Ekström till böter jämlikt gällande vägtrafikstadga. Vidkommande i målet gjorda skadeståndsrkanden fann rådhusrätten Söderström och Ekström böra svara för de vid sammanstötningen uppkomna skadorna, den förre för en tredjedel och den senare för två tredjedelar, samt förpliktade till följd härav Söderström att till kronan utgiva skadestånd med 110 kronor 87 öre.

Rådhusrättens utslag har vunnit laga kraft.

Uti en av flygförvaltningen, jämte eget yttrande, den 26 april 1938 överlämnad skrift, dagteknad den 9 i samma månad, har Söderström anhållit att av nåd bliva befriad från den honom sålunda åliggande ersättningskyldigheten.

Flygförvaltningen har i förenämnda yttrande anfört följande:

Den av Söderström vid framförande av flygvapnet tillhörig automobil ådagalagda vårdslöshet, varigenom ifrågakomna skada uppstått, lärer med hänsyn bland annat till det av rådhusrätten genom lagakraftvunnet utslag den 10 mars 1938 ådömda straff av tio dagsböter envar om två kronor få anses hava varit av lindrig beskaffenhet. Därest kronan hållit den av Söderström framförda automobilen vagnskadeförsäkrad skulle enligt 25 § lagen om försäkringsavtal den 8 april 1927 vederbörande försäkringsgivare icke ägt att, för vad han i anledning av trafikolyckan måst utgiva, hålla sig till Söderström. Sistnämnda omständighet, som synes flygförvaltningen innefatta ett i och för sig vägande billighetsskäl till förmån för att Söderström befrias från sin ersättningskyldighet till kronan, har i tidigare fall av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen godkänts såsom skäl för befrielse från ersättningskyldighet till kronan (proposition nr 156/1938 3:o angående befrielse för värnpliktige vicekorpralen nr 1720 45/1932 Johan Peder Gerhard Nils Dyrssen från viss betalningsskyldighet).

Under återopande av vad sålunda anförts hemställde flygförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att kronans förenämnda fordran hos Söderström finge efterskänkas.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande den 9 augusti 1938 framhållit, att vad i ärendet anförts syntes utgöra tillräckliga skäl för efterskänkande av statsverkets ifrågavarande fordran hos Söderström, varför ämbetsverket tillstyrkt, att riksdagens medgivande inhämtades till sådant efterskänkande.

*Departements-
chefen.*

I anslutning till vad myndigheterna sålunda anfört finner jag mig böra tillstyrka, att kronan avstår från sin fordran hos Söderström på grund av omförmälda domstolsutslag.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att värnpliktige Carl Hugo Söderström må befrias från den honom jämlikt rådhusrättens i Östersund utslag den 10 mars 1938 åliggande skyldighet att till kronan utgiva 110 kronor 87 öre.

2:o.

Vid Jämtlands flygflottilj tjänstgörande värnpliktige nr 124 60/1936 Paul Olof Torgny Lund framförde den 9 december 1937 i tjänste-ärende en kronan tillhörig personautomobil å allmänna landsvägen från Frösö kyrka mot Hornsbergs municipalsamhälle. Under färden förlorade Lund herraväldet över automobilen, vilken till följd därav lämnade vägbanan och törnade mot ett staket vid vägens högra sida samt en därstädes stående lastautomobil, med påföljd att bland annat den av Lund förda automobilen tillfogades vissa skador.

Med anledning härav ställdes Lund av vederbörande åklagare under åtal vid Norrlands artilleriregementes krigsrätt under yrkande, att Lund måtte fällas till ansvar för det han genom vårdslöshet vållat sammanstötningarna samt förpliktas ersätta kostnaderna för reparation av den skadade automobilen med 651 kronor 55 öre.

Av handlingarna i målet framgår, att olyckan, som inträffat, då automobilen med en hastighet av omkring 50 kilometer i timmen framförts i en utförsbacke, berott på att automobilen börjat sladda på grund av att vänstra framhjulet i det isiga väglaget törnat emot snökanten på vägens vänstra del.

Genom utslag den 4 mars 1938 prövade krigsrätten — på grund av att Lund icke iakttagit all den omsorg och varsamhet, som med hänsyn till då rådande isiga väglag till förekommande av olycksfall betingats av omständigheterna, och då han därigenom visat vårdslöshet i tjänsten — jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten rättvist döma Lund för vad han sålunda låtit komma sig till last att undergå disciplinstraff av vaktarrest i tre dagar. Däremot fann krigsrätten med hänsyn särskilt därtill, att å den av Lund förda automobilen icke funnes trafikförsäkring, sådana omständigheter i målet icke föreligga, att ersättningsskyldighet kunde åläggas Lund, varför den i målet förda ersättningstalan ogillades av krigsrätten.

Krigshovrätten, varest åklagaren anförde besvär under yrkande om bifall till sin vid krigsrätten förda talan i hela dess vidd, prövade genom utslag den 30 augusti 1938 — enär Lund gjort sig förfallen till ansvar icke allenast, såsom krigsrätten funnit, för tjänstefel utan även för förseelse mot 2 § och 3 § 1 mom. vägtrafikstadgan — med tillämpning av 131 § strafflagen för krigsmakten rättvist sålunda ändra krigsrättens utslag i ansvarsfrågan, att Lund jämväl dömdes jämlikt angivna lagrum i vägtrafikstadgan samt 38 § samma stadga att böta 20 dagsböter, varje dagsbot bestämd till tre kronor. Därjämte förpliktades Lund, att till kronan i skadestånd utgiva 651 kronor 55 öre. Jämlikt 30 kap. 6 § rättegångsbalken ägde Lund ej fullfölja talan mot krigshovrättens utslag.

Uti en av flygförvaltningen, jämte såväl eget yttrande som yttrande av chefen för Jämtlands flygflottilj, den 11 november 1938 överlämnad skrift, dagtecknad den 19 september 1938, har Lund anhållit att av nåd bliva befriad från den honom ålagda ersättningsskyldigheten.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lund vid företagen undersökning befunnits sakna utmättningsbara tillgångar.

Chefen för Jämtlands flygflottilj har i förenämnda yttrande tillstyrkt bifall till ansökningen.

Flygförvaltningen har i sitt yttrande anfört, bland annat, följande:

Den vårdslöshet vid framförande av automobil, varigenom sökanden ådragit sig ifrågakomna ersättningsskyldighet till kronan, lärer, med hänsyn bland annat till det av krigshovrätten utdömda straffet av dels vaktarrest i tre dagar och dels 20 dagsböter, envar å 3 kronor, få anses hava varit av lindrig beskaffenhet. Av utredningen framgår, att ett uttagande av kronans fordran på grund av utslaget, 651 kronor 55 öre, med hänsyn till sökandens svaga ekonomiska ställning skulle vara obilligt. Därest automobilen varit försäkrad för skada å densamma, skulle enligt 25 § lagen om försäkringsavtal den 8 april 1927 vederbörande försäkringsgivare icke ägt att, för vad han i anledning av trafikolyckan måst utgiva, hålla sig till sökanden. Sistnämnda omständighet synes i tidigare fall hava av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen godkänts såsom skäl för befrielse från ersättningsskyldighet till kronan (propositioner nr 87/1936, angående befrielse för chauffören A. W. F. Pettersson från viss betalningsskyldighet, och nr 156/1938, angående befrielse för värnpliktige Enar Folke Björkstrand m. fl. från viss betalningsskyldighet).

I förevarande samband må även erinras, att i ett av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga avgivet betänkande (statens off. utredn. 1938: 27) med förslag till trafikförsäkringslag m. m. intagits bland annat förslag till kungörelse med vissa föreskrifter i anledning av trafikförsäkringslagen, enligt vilken kungörelses 18 § staten skall för skada i följd av trafik med staten tillhörigt motorfordon äga av fordonets förare utkräva ersättning endast om denne förorsakat skadan uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet eller genom att han varit så påverkad av starka drycker, att han kan antagas icke hava ägt nödigt herravälde över sina handlingar, eller om han brukat fordonet utan lov. Därest sålunda föreslaget stadgande nu varit gällande, skulle Lund hava varit fri från ersättningsskyldighet till kronan i ifrågakommet hänseende.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde flygförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att kronans förenämnda fordran hos Lund finge efterskänkas och ifrågavarande fordringsbelopp, 651 kronor 55 öre, ur flygvapnets räkenskaper avskrivras.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande den 5 december 1938 framhållit, att vad i ärendet anförts syntes utgöra tillräckliga skäl för efterskänkande av statsverkets ifrågavarande fordran hos Lund, varför ämbetsverket tillstyrkt, att riksdagens medgivande inhämtades för efterskänkandet och därav betingade avskrivningsåtgärder.

*Departements-
chefen.*

I anslutning till vad myndigheterna sålunda anfört finner jag mig böra tillstyrka, att Lund befrias från honom enligt krigshovrättens förenämnda utslag åliggande ersättningsskyldighet till kronan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att värnpliktige Paul Olof Torgny Lund må befrias från den honom jämlikt krigshovrättens utslag den 30 augusti 1938 åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 651 kronor 55 öre.

3:o.

Den 5 oktober 1937 inträffade å allmänna landsvägen Täfteå—Sävar en sammanstötning mellan en kronan tillhörig, av värnpliktige K. E. F. Blixt under befäl av sergeanten vid Norrlands dragonregemente Egon Kristian Johannes Lundin förd pansarbil och en kyrkoherden G. A. Grubbström i Sävar tillhörig personautomobil, med påföljd att båda motorfordonen skadades samt Grubbström och två personer, som medföljde i den honom tillhöriga automobilen, tillfogades vissa skador.

Med anledning härav ställde vederbörande åklagare Blixt, Lundin och Grubbström under åtal vid Umeå domsagas häradsrätt under yrkande, att samtliga måtte ådömas ansvar för vållande till sammanstötningen.

Genom utslag den 6 april 1938 förpliktade häradsrätten — som med ogillande av mot Blixt och Grubbström förd talan dömd Lundin till böter jämlikt gällande vägtrafikstadga — Lundin, bland annat, att till kronan utgiva skadestånd med 1,304 kronor 75 öre. Härjämte förpliktades Lundin att utgiva vittnesersättning med 24 kronor.

Hovrätten för Övre Norrland, varest kronan och Lundin anfört besvär över häradsrättens utslag, fann enligt numera laga kraftvunnet utslag den 3 augusti 1938 skäl ej vara anfört, som föranledde ändring i häradsrättens utslag.

Uti en av chefen för armén, jämte yttrande av chefen för Norrlands dragonregemente och tjänstförrättande chefen för Övre Norrlands trupper, den 5 september 1938 överlämnad skrift, dagtecknad den 15 augusti 1938, har Lundin anhållit att av nåd bliva befriad från utgivande av förut omförmälda belopp å tillhoppa 1,328 kronor 75 öre.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lundin, som den 1 april 1938 övergått till reservstat, är försörjningspliktig mot fränskild hustru och fyra barn, att hans till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomst enligt senaste taxering utgjorde 3,310 kronor samt att han icke äger några kapitaltillgångar.

Chefen för Norrlands dragonregemente har i förenämnda yttrande tillstyrkt bifall till Lundins ansökning och därvid anfört följande. Lundins ekonomi hade under den tid han kvarstått på stat varit svag. Han hade nu en civil anställning, vilken ännu icke tillfört honom ökade inkomster. Med hänsyn till de underhållsplikter, som ålåg honom, måste det anses omöjligt för honom att erlagga det ådömda skadeståndsbeloppet. Jämväl den omständigheten, att Lundin vållat olyckan icke genom egen vårdslöshet vid körning utan därigenom, att han underlåtit att i tid rätta föraren, syntes kunna åberopas som förmildrande omständighet.

Tjänstförrättande chefen för Övre Norrlands trupper har i sitt yttrande tillstyrkt bifall till ansökningen.

Arméförvaltningens tyg- och civila departement hava i utlåtande den 1 november 1938 anfört följande:

Av omständigheterna i målet och med hänsyn till beskaffenheten av det Lundin genom Hovrättens för Övre Norrland utslag den 3 augusti 1938

å dömda straffet (dagsböter), synes den ovarsamhet, som Lundin lätit komma sig till last vid ifrågavarande tillfälle, icke kunna betecknas såsom grov vårdslöshet. Därest den under Lundins befäl förda pansarbilen varit vagnskadeförsäkrad, skulle sålunda den kronan förorsakade skadan hava ersatts av försäkringsgivaren utan rätt för denne att regressvis hålla sig till Lundin, som alltså för sådan händelse skulle hava undgått att ersätta nu ifrågavarande skador.

Då vidare, enligt vad handlingarna i ärendet utvisa, Lundin har en svag ekonomisk ställning och underhållsskyldighet till fränskild hustru samt 4 barn åvilas honom, skulle ett uttagande av kronans fordran på grund av utslaget framstå såsom synnerligen obilligt.

På grund av föreliggande omständigheter anse departementen det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Lundin befrias från honom ådömd ersättningsskyldighet till kronan.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande den 5 december 1938 uttalat, att vad i ärendet anförts syntes utgöra tillräckliga skäl för efterskänkande av statsverkets ifrågavarande fordran hos Lundin, varför ämbetsverket tillstyrkte, att riksdagens medgivande inhämtades om befrielse för Lundin från den honom ådömda ersättningsskyldigheten till kronan.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till omständigheterna i ärendet finner jag mig böra tillstyrka, att Lundin befrias från honom enligt hovrättens för Övre Norrland utslag åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 1,304 kronor 75 öre. Däremot anser jag icke tillräckliga skäl föreligga för att Lundin må befrias jämväl från skyldigheten att ersätta statsverket utgifterna för i rättegångsmålet mot Lundin hörda vittnen.

Under åberopade av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att sergeanten å reservstat vid Norrlands dragonregemente Egon Kristian Johannes Lundin må befrias från den honom jämlikt hovrättens för Övre Norrland utslag den 3 augusti 1938 åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 1,304 kronor 75 öre.

4:o.

Under eldning i pannrummet i Kronobergs regementes kasern II den 19 december 1937 ägde torrkokning rum i en värmepanna med påföljd att två sektioner i pannan skadades. Av handlingarna i ärendet framgår, att skadan väsentligen förorsakats därav, att med anledning av permission för ordinarie eldaren i dennes ställe från klockan 5 nämnda dag enligt order av vederbörande kompaniadjutant som eldare tjänstgjort en värnpliktig, som saknat all kännedom om värmepannans skötsel. Maskinisten vid nämnda regemente S. Pettersson var enligt vid ifrågavarande tid gällande kasernvårdsreglemente ansvarig för skötsel och vård av samtliga maskinella anläggningar vid regementet. Jämlikt stadgande i regementsinstruktionen bar han även ansvar för att eldarna väl kände och fullgjorde sina åligganden.

Med anledning av vad sålunda förekommit ställde vederbörande åklagare Petterson under åtal vid Kronobergs regementes krigsrätt under yrkande, att Petterson måtte förpliktas ersätta kronan kostnaderna för värmepannans istandsättande med 355 kronor.

Genom utslag den 26 januari 1938 fann krigsrätten visserligen, att Petterson enligt gällande kasernvårdsreglemente vore direkt ansvarig för de vid regementet befintliga värmeapparaternas skötsel och vård enligt därför meddelade särskilda föreskrifter, men när den i målet förbragta utredningen måste anses giva vid handen, att Petterson saknat grundad anledning antaga annat än att eldningen av värmeledningspannorna i kasern II jämväl på morgonen den 19 december 1937 ombesörjdes av i dylik eldning kunnig person, och förty den då inträffade skadan icke uppstått genom Pettersons vållande eller försummelse, prövade krigsrätten lagligt ogilla det mot honom i målet framställda ersättningsanspråket.

Krigshovrätten, där arméförvaltningens ombudsman enligt uppdrag av ämbetsverkets fortifikationsstyrelse anfört besvär över krigsrättens utslag, prövade genom utslag den 3 maj 1938, när Petterson jämlikt stadganden i av åklagaren åberopade kasernvårdsreglemente och regementsinstruktion burit ansvar för skötsel och vård av värmepannorna samt för att eldarna vid regementet väl kände och fullgjorde sina åligganden, samt Petterson i enlighet härmed måste anses varit pliktig att, innan eldare börjat sin tjänstgöring, förvissa sig om att han ägt för uppdraget erforderlig utbildning, men Petterson i förevarande fall underlätit detta, och då Petterson på grund härav måste anses ansvarig för den å värmepannan uppkomna skadan, rättvist att, med ändring av överklagade utslaget, förplikta Petterson att i skadestånd till kronan utgiva 355 kronor. Jämlikt 30 kap. 6 § 2 mom. rättegångsbalken ägde Petterson ej fullfölja talan mot krigshovrättens utslag.

Uti en av arméförvaltningens fortifikationsstyrelse, jämte såväl eget yttrande som yttranden av chefen för första arméfördelningen och tjänstförrättande chefen för Kronobergs regemente, den 31 maj 1938 överlämnad skrift, dagtecknad den 24 i samma månad, har Petterson anhållit att bliva befriad från den honom jämlikt krigshovrättens utslag ådömda ersättningskyldigheten. Till stöd för ansökningen har Petterson åberopat, bland annat, underhållsskyldighet mot hustru och minderårigt barn.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Petterson för skadeståndets gäldande under tiden juni—december 1938 månatligen erlagt ett belopp av 25 kronor eller tillhopa 175 kronor.

Tjänstförrättande chefen för Kronobergs regemente har med hänsyn till Pettersons långvariga, pliktrogna och väl vitsordade tjänstgöring tillstyrkt bifall till ansökningen.

Chefen för första arméfördelningen har i sitt yttrande tillstyrkt Pettersons ansökning på såväl av tjänstförrättande regementschefen anförda skäl som med hänsyn till i ärendet föreliggande förmildrande omständigheter.

Arméförvaltningens fortifikationsstyrelse har i förenämnda yttrande an-
fört, bland annat, följande:

Av handlingarna lär framgå, att till uppkomsten av ifrågakvarande skada bidragit ett flertal omständigheter, över vilka Petterson svårligen själv kunnat råda. Vål åligger det Petterson jämlikt den vid krigsrätten åberopade regementsinstruktionen en vidlyftig instruktions- och inspektionsskyldighet i förhållande till den vid varje tillfälle tjänstgörande eldnings- och handräkningspersonalen. Styrelsen kan emellertid icke av vad som i förevarande fall inträffat, sammanställt med vad inför domstolarna upplysts angående det sedvanliga förfarings sättet vid beordrande av omförmäld personal till tjänstgöring, erhålla annat intryck, än att Petterson ådagalagt vilja att fullgöra den nyssnämnda, honom åvilande skyldigheten. Att det tidigare tillämpade förfarings sättet i berörda avseende vid nu ifrågakvarande tillfälle icke visat sig kunna utesluta all risk, lär icke kunna tagas till hemul för att anse det till grund för skadeståndsplikten liggande tjänstefelet vara av så allvarlig natur, att nämnda plikt bör utan vidare utkrävas av vederbörande.

Utöver det nu anförda synes jämväl böra beaktas såväl det förhållandet, att det näppeligen lär vara möjligt att i en så omfattande detalj som handhavandet av ett större kasernetablissements maskinella utrustning undvika alla tänkbara risker, som ock den omständigheten, att under sökandens tjänstetid vid regementet någon som helst anmärkning mot dennes sätt att sköta sina åligganden i övrigt icke förekommit.

I anslutning till vad sålunda anförts får fortifikationsstyrelsen i underdånighet tillstyrka bifall till förevarande underdåniga ansökning.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande den 9 augusti 1938 ansett sig, då vad i ärendet anförts torde utgöra tillräckliga skäl för efterskänkande av statsverkets fordran hos Petterson, böra tillstyrka, att riksdagens medgivande inhämtades till efterskänkandet.

*Departements-
chefen.*

Redan omständigheterna i samband med den ifrågakvarande skadans inträffande, vilka måste sägas vara av för Petterson synnerligen litet grave-
rande natur, synas tala för ett efterskänkande av kronans förevarande skadeståndsrätt gentemot Petterson. Då därtill kommer, att beloppets utbetalande skulle bli för Petterson ekonomiskt avsevärt betungande, finner jag mig böra i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna tillstyrka, att Petterson befrias från ifrågakvarande ersättningsskyldighet. En följd därav lär bli, att till Petterson bör utbetalas vad av honom genom avbetalningar erlagts för skuldens täckande.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten vid Kronobergs regemente S. Petterson må befrias från honom jämlikt krigshovrättens utslag den 3 maj 1938 åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 355 kronor.

5:o.

Under eldning av ångpannan i det s. k. gamla badhuset vid flygkrigsskolan i Ljungbyhed den 17 mars 1938 ägde torrkokning rum i pannan med påföljd att

denna sprang läck och måste repareras för en kostnad av 225 kronor. Värnpliktige nr 186 2/1937 G ö s t a H a r a l d P e r s s o n, som hade till åliggande att sköta pannan, men vid ifrågavarande tillfälle i strid mot givna föreskrifter avlägsnat sig från densamma under en tid av en timme 25 minuter, ställdes med anledning av vad sålunda förekommit av vederbörande åklagare under åtal vid Skånska kavalleriregementets krigsrätt, därvid yrkades, att Persson måtte ådömas ansvar för försummelse i fullgörande av tjänsteplikt ävensom förpliktas ersätta de uppkomna skadorna med 225 kronor.

Genom utslag den 31 mars 1938 prövade krigsrätten jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten rättvist döma Persson att för vårdslöshet i fullgörande av tjänsteplikt undergå disciplinstraff av vaktarrest i fem dagar. Därjämte förpliktades Persson ersätta statsverket för den lidna skadan med 225 kronor.

Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

Uti en av chefen för flygvapnet den 10 maj 1938 överlämnad skrift, dagtecknad den 19 april 1938, har Persson — med förmälan, bland annat, att han saknade medel till gäldande av det honom ådömda skadeståndet — anhållit att av nåd bliva befriad från den honom ålagda betalningsskyldigheten.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Persson år 1938 varit taxerad till en inkomst av 1,180 kronor.

Flygförvaltningen har i utlåtande i ärendet den 5 juli 1938 till en början uttalat, att av en utav ämbetsverket föranstaltad utredning angående Perssons ekonomiska ställning framginge, att hans ekonomi vore så svag, att han icke torde äga möjlighet erlagga skadeståndsbeloppet. Därjämte har flygförvaltningen anfört följande:

Med hänsyn härtill och då Eders Kungl. Maj:ts och riksdagen i ett fall, där fråga varit om ansvar och skadeståndsskyldighet i följd av underlåtenhet att tillse uppgjord eld och där av krigsrätt utmätt disciplinstraff något överstigit det Persson ålagda straffet, efterskänkt Kronans fordran (proposition nr 61/1935 punkt 3, angående eftergivande av fordran hos fänriken N. G. Schyllander), anser sig flygförvaltningen böra tillstyrka ansökningen.

Statskontoret har i utlåtande den 31 oktober 1938 ansett sig med hänsyn till den jämförelsevis grova vårdslöshet, vartill Persson gjort sig skyldig vid det tillfälle, då ifrågavarande skada för staten uppkommit, icke kunna tillstyrka helt efterskänkande av den ådömda skadeståndsskyldigheten, men ville i betraktande av Perssons svaga ekonomiska ställning icke motsätta sig, att ersättningen begränsades till, förslagsvis, en tredjedel av det utdömda beloppet.

Med beaktande av vad flygförvaltningen och statskontoret anfört i ärendet finner jag mig böra så tillvida tillstyrka förevarande ansökning, att jag förordar, att Persson må, därest han före den 1 oktober 1939 till flygförvaltningen inbetalar en tredjedel av det utdömda skadeståndet eller 75 kronor, befrias från skyldigheten att gälda återstoden av sin skuld till kronan enligt krigsrättens förenämnda utslag.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att värnpliktige Gösta Harald Persson må, därest han senast den 1 oktober 1939 till flygförvaltningen erlägger ett belopp av 75 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt krigsrättens vid nämnda regemente utslag den 31 mars 1938.

6:o.

Den 5 maj 1938 mellan klockan $\frac{1}{2}$ 5 och $\frac{1}{2}$ 6 på morgonen uppstod eld i ett Svea livgardes kulsprutekompani tillhörigt bivacktäkt å Järvafältet, varvid tältet jämte vissa i tältet förvarade persedlar förstördes. Eldsvådan hade förorsakats av att värnpliktige nr 820 45/1937 Evert Lennart Gustavsson, som var kommenderad såsom eldpost i tältet, insomnat under vaktpasset.

Med anledning av det inträffade ställde vederbörande åklagare Gustavsson under åtal vid Svea livgardes krigsrätt under yrkande, att han måtte dömas till ansvar för försummelse av tjänsteplikt och förpliktas ersätta kronan värdet av den uppbrunna materielen med 253 kronor 92 öre.

Genom utslag den 28 maj 1938 prövade krigsrätten på grund av vad i målet blivit upplyst rättvist döma Gustavsson jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten för försummelse i fullgörande av tjänsteplikt att hållas i vaktarrest i två dagar ävensom förplikta Gustavsson att till kronan i skadestånd utgiva 253 kronor 92 öre.

Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

Hos Kungl. Maj:t har Gustavsson — med förmälan, bland annat, att han saknade medel till gäldande av det honom ådömda skadeståndet — anhållit att av nåd bliva befriad från betalningsskyldighet.

Sekundchefen för Svea livgarde har i yttrande över ansökningen tillstyrkt bifall till densamma.

Arméförvaltningens intendentur- och civila departement hava i utlåtande den 26 september 1938 anfört, bland annat, följande:

Då handlingarna i ärendet utvisa, att Gustavsson är psykiskt efterbliven, att han är meddellös samt att han är känd såsom en ordentlig och skötsam person, anse departementen skäl tala för ett efterskänkande från kronans sida av dess fordran å Gustavsson i anledning av den förlust, som uppkommit genom ifrågavarande eldsolycka.

För ett dylikt efterskänkande lär emellertid erfordras riksdagens medgivande.

Under åberopande av det anförda hemställde departementen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att kronans fordran finge efterskännas och att fordringsbeloppet finge i lantförsvarets räkenskaper avskrivnas.

Statskontoret har i utlåtande den 17 oktober 1938 under åberopande av vad arméförvaltningens intendentur- och civila departement i ärendet anfört tillstyrkt bifall till ansökningen på sätt departementen föreslagit.

I anslutning till vad myndigheterna sålunda anfört finner jag mig böra tillstyrka, att Gustavssons skadeståndsskyldighet mot kronan på grund av ifrågavarande eldsolycka måtte eftergivnas. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att värnpliktige Evert Lennart Gustavsson må befrias från honom jämlikt Svea livgardes krigsrätts utslag den 28 maj 1938 åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 253 kronor 92 öre.

Vad departementschefen under punkterna 1:o—6:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Österholm.
